

Analýza potřeb škol KAP III

**Zpracoval realizační tým projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
v Jihočeském kraji III**

České Budějovice, duben 2022

Tento dokument byl vytvořen v rámci projektu Krajský akční plán rozvoje vzdělávání v Jihočeském kraji III (reg. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/20_082/0022871).

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

1 OBSAH

1	SHRNUTÍ/KOMENTÁŘ K ANALÝZE POTŘEB NA ŠKOLÁCH	3
1.1	ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ	3
1.2	PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ	4
1.3	PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ	4
1.4	ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ	5
1.5	PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI	5
1.6	PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	6
1.7	ROZVOJ CIZÍCH JAZYKŮ	6
1.8	DIGITÁLNÍ KOMPETENCE A ROZVOJ ICT INFRASTRUKTURY	7
1.9	ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI.....	7
1.10	ROZVOJ MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI	7
1.11	FORMÁLNÍ A NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE SE ŠPZ.....	8
1.12	ROZVOJ KAŽDÉHO ŽÁKA.....	9
1.13	ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ	9
2	SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	10
3	PŘÍLOHY	11

1 SHRNUTÍ/KOMENTÁŘ K ANALÝZE POTŘEB NA ŠKOLÁCH

Následující text se vztahuje k dokumentu Analýza potřeb na školách v Jihočeském kraji (2021) zpracovaném Národním pedagogickým institutem v rámci projektu Podpora krajského akčního plánování, zároveň čerpá data i z Analýzy potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021). Klade si za cíl vyhledat zajímavosti či překvapivá data pro JČK. Dále se snaží odhalit souvislosti se společenskými, globálními (pandemie a související opatření) výzvami a mezi opatřeními realizovanými v implementačních projektech krajského akčního plánování/ šablonách apod. a výsledky dotazníkového šetření, které sloužilo jako podklad výše uvedené analýzy. Následující členění/struktura je shodná se strukturou uvedené analýzy.

Text analýzy byl zpracováván na začátku roku 2022, v dubnu 2023, po získání dat od MŠMT z výzkumného projektu *Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství*¹ zadaného Technologické agentuře ČR, byla analýza dopracována a rozšířena o tři kapitoly, které se věnují rozboru dat z oblastí Formální a neformální vzdělávání včetně spolupráce se ŠPZ, Rozvoj každého žáka a Rozvoj pedagogických pracovníků.

1.1 ROZVOJ KARIÉROVÉHO PORADENSTVÍ

Přestože je rozvoji kariérového poradenství přikládána nižší důležitost, realizují školy v JČK v této oblasti aktivity na pokročilé a nejvyšší úrovni. I nadále se školy potýkají s malým zájmem o kariérové poradenství ze strany žáků a rodičů (52 %), s nízkými časovými dotacemi poradců pro poskytování služeb kariérového poradenství (41 %), nezájmem zaměstnavatelů (33 %) a nedostatkem finančních prostředků pro zajištění kariérového poradenství (31 %).²

V projektu Implementace krajského akčního plánu I vzniklo Asistenční centrum impuls pro kariéru a praxi, které ve své činnosti pokračuje v navazujícím projektu IKAP III. Díky těmto projektům a nabídce šablon se zvýšil podíl škol, které průběžně vzdělávají pedagogy v oblasti kariérového poradenství (+ 18 p. b. oproti 1. vlně šetření), poskytují individuální služby kariérového poradenství pro žáky (+ 15 p. b. oproti 1. vlně šetření) a v nižší míře se potýkají s nedostatečnými finančními prostředky pro zajištění externího kariérového poradenství (- 34 p. b. oproti 2. vlně) a s nedostačujícími možnostmi pro zajištění externího kariérového poradenství (- 14 p. b. oproti 2. vlně).³

V porovnání s ostatními kraji zaznamenal JČK jeden z nejvyšších podílů škol (88 %) u opatření pro spolupráci se zaměstnavateli, personalisty a odborníky. Naopak nejméně škol akcentovalo potřebu vzdělávání v kariérovém poradenství (44 %)⁴, což zřejmě také souvisí s nabídkou kurzů v rámci realizovaných projektů IKAP.

V oblasti předčasných odchodů došlo u většiny realizovaných činností k mírnému nárůstu, nejvíce u programů s cílem usnadnit adaptaci žáků v 1. ročnících (nárůst o 15 p. b. oproti 2. vlně šetření) a dále u škol, které mají vytvořen interní systém pro identifikaci žáků ohrožených školním neúspěchem (nárůst o 14 p. b. oproti 2. vlně šetření).⁵

Jako inspirace pro přípravu KAP III mohou posloužit nejčastěji zmiňovaná opatření, která by školám pomohla k dalšímu rozvoji kariérového poradenství, a to finanční prostředky na realizaci exkurzí a besed (79 %), exkurze do provozů různých zaměstnavatelů pro vyučující SŠ i vyučující ZŠ (62 %), vytvoření časové dotace vyučujícím pro poskytování služeb kariérového poradenství (51 %) a rozvoj spolupráce s VŠ (49 %).⁶

¹ Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství, Technologická agentura ČR pro MŠMT, realizace 7/2022–3/2023, Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajskych-akcnich-planu/#dalsi-aktivita> (náhled dne 02. 05. 2023)

² str. 14 a 18 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

³ str. 16 a 18 dtto

⁴ str. 28 Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021)

⁵ str. 21 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

⁶ str. 18 dtto

1.2 PODPORA POLYTECHNICKÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Možná i v souvislosti s projekty IKAP (I až III) se zvýšil podíl škol u činnosti spolupráce se ZŠ (+ 16 p. b. vůči 1. vlně šetření) a individuální práce se žáky s mimořádným zájmem o polytechniku (+ 14 p. b. oproti 1. vlně šetření).⁷ Zároveň se snížil počet škol, které narážejí na nedostatek financí na úhradu vedení nepovinných předmětů (48 %, pokles o 24 p. b. vůči 1. vlně šetření).⁸

Oproti 1. vlně šetření se o 10 p. b. zvýšila potřeba škol ve formě školení pedagogů v IT různé úrovně, dále systematické jazykové vzdělávání učitelů odborných předmětů (nárůst o 6 p. b.).⁹ Potřeba rozšíření či prohloubení znalostí v IT zřejmě vychází ze zkušeností pandemického období a s distanční výukou. Zajímavé je také, že u gymnázií roste důležitost vzdělávání pedagogů v metodách vhodných při výuce polytechnických předmětů, didaktice matematiky a dalších oborových didaktikách.¹⁰

Zřejmě proto, že školy v této oblasti narážejí na nedostatečnou motivaci žáků ze ZŠ (63 %, nárůst o 6 p. b. oproti 1. vlně šetření), nedostatečné znalosti žáků ze ZŠ (62 %) a nezájem žáků o polytechnické vzdělávání (48 %)¹¹, má JČK v rámci ČR jeden z nejvyšších podílů škol, kterým by pomohla podpora výuky polytechnických předmětů (74 %). Ve srovnání s ostatními kraji by největšímu podílu škol v JČK v rámci této oblasti pomohla podpora nepovinné výuky polytechnických předmětů (69 %) /úhrada nad rámec povinné výuky (69 %).¹² Zároveň ve srovnání s ostatními kraji JČK mírně více naráží na nedostatečné aktuální znalosti pedagogů v polytechnické oblasti (24 %)¹³, naopak relativně nejméně školy v JČK (78 %) mají potřebu týkající se navýšení a zkvalitnění IT vybavení.¹⁴ Tyto skutečnosti lze brát v úvahu při zpracování/přípravě KAP III.

1.3 PODPORA KOMPETENCÍ K PODNIKAVOSTI, INICIATIVĚ A KREATIVITĚ

V mezikrajském srovnání se JČK řadí mezi kraje, které dosahují nejnižších hodnot naplnění této oblasti (27 % škol).¹⁵ V této intervenci by jihočeské školy (80 %, 2. nejvyšší hodnota v ČR) ocenily opatření pro spolupráci školy a podnikatelů, odborníků z praxe, vytváření školních firem a spolupráci žáků SŠ a ZŠ na školních projektech (50 %, 2. nejvyšší hodnota v ČR).¹⁶

V nejvyšší míře jsou vykonávány činnosti základní (40 %) a mírně pokročilé úrovně (39 %), nejvyšší posun se přepokládá u činností spadajících do nejvyšší úrovně (posun o 19 p. b.), což naznačuje, že by se tato oblast mohla stát plnohodnotnou součástí školy.¹⁷

U většiny činností je v průběhu vln šetření patrný mírný nárůst škol, které je realizují. Nejvyšší nárůst byl zaznamenán u škol, které učí své žáky více myslet kriticky, vnímat problémy ve svém okolí a nacházet inovativní řešení (67 %; nárůst o 16 p. b. oproti 2. vlně šetření¹⁸), nejvíce se to projevuje u gymnázií (82 %). Tento fakt zřejmě souvisí s turbulentními událostmi posledních let, ovlivněných pandemií a souvisejícími opatřeními a nutností přizpůsobovat se vzniklým podmínkám a dále se zvýšeným množstvím různorodých, mnohdy protichůdných informací.

Školy v této oblasti narážejí na malý zájem žáků o ekonomické aktivity, cvičení, projekty (56 %, nárůst o 3 p. b. oproti 2. vlně šetření). U překážek této intervence se situace nejvíce zlepšila u nedostatku finančních prostředků pro realizaci vzdělávání mimo vlastní výuku (pokles o 19 p. b. oproti 2. vlně šetření) a u nedostatku výukových materiálů, pomůcek

---

⁷ str. 31 dtto

⁸ str. 33 dtto

⁹ str. 34 dtto

¹⁰ str. 36 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

¹¹ str. 33 dtto

¹² str. 37 Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021)

¹³ str. 35 Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021)

¹⁴ str. 37 dtto

¹⁵ str. 42 Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021)

¹⁶ Str. 47 Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021)

¹⁷ str. 41 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

¹⁸ str. 43 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

a metodik (pokles o 11 p. b. oproti 2. vlně šetření)¹⁹, což by mohlo mít souvislost s aktivitami pro rozvoj podnikavosti, kreativity a iniciativy realizované v rámci projektu IKAP III Asistenční centrum Impuls pro kariéru a praxi a vytvořenými materiály.

V oblasti opatření, která by školám pomohla, nedocházelo k výraznějším změnám, mezi nejčastěji volenými se objevily přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe (72 %), podpora školních projektů (71 %), metodické materiály a kurzy pro pedagogy na téma kreativity a podnikavosti (58 %; nárůst o 8 p. b. oproti 1. vlně šetření). Největší pokles naopak zaznamenalo kvalitativní a kvantitativní zlepšení ICT vybavení školy (pokles o 19 p. b. oproti 1. vlně šetření).²⁰

1.4 ROZVOJ ŠKOL JAKO CENTER CELOŽIVOTNÍHO UČENÍ

V této oblasti se školy zaměřují především na další vzdělávání pedagogů (44 %, nárůst o 11 p. b. oproti 2. vlně šetření), v rámci typů škol dosahuje největší důležitosti u gymnázií, kdy se jim věnuje 50 % gymnázií, 48 % SOU a 46 % SOŠ. SOU se dále orientují na přípravu na vykonání zkoušky podle NSK (42 %), SOŠ zase na odborné vzdělávání pro zaměstnavatele (44 %). Dále školy organizují vzdělávací programy pro veřejnost (35 %), do této činnosti se nově zapojují také gymnázia, lycea a konzervatoře.²¹

I přes výše uvedené dochází k poklesu realizace některých aktivit, např. rekvalifikace pokles o 10 p. b. oproti 1. vlně šetření, čeština pro cizince pokles o 9 p. b. oproti 2. vlně šetření²², což se ovšem může s ohledem na současnou uprchlickou vlnu, změnit.

Školy v této oblasti narážejí na malý zájem dospělých o další vzdělávání (53 %), nedostatek finančních prostředků pro pracovníka, který by zajišťoval oblast dalšího vzdělávání na škole (45 %, přestože tato překážka zaznamenala pokles o 18 p. b. oproti 2. vlně šetření). Stále se zapojuje málo odborníků z mimoškolního prostředí.²³

Jako podnět pro KAP III je možné vnímat zájem škol o přípravu pedagogických pracovníků jako lektorů dalšího vzdělávání (48 %), zapojení odborníků z mimoškolního prostředí jako lektorů (42 %), zlepšení ICT (38 %) a stáže lektorů a pracovníků školy ve firmách (34 %).²⁴

1.5 PODPORA ODBORNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ A SPOLUPRÁCE ŠKOL SE ZAMĚSTNAVATELI

V rámci podpory odborného vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli jsou v nejvyšší míře vykonávány činnosti spadající do pokročilé a nejvyšší úrovně (zde nárůst o 12 p. b. oproti 1. vlně šetření), u činností v nejvyšší úrovni jsou také předpokládány nejvyšší posuny do budoucna (předpokládaný posun o 15 p. b.).²⁵

I díky Asistenčnímu centru Impuls pro kariéru a praxi v projektech IKAP I a III a šablonám, měly a mají školy příležitost pořádat či se účastnit přednášek či využít jiných forem účasti odborníka z praxe ve výuce (78 %), případně zajistit odborný výcvik nebo praxi žáků na pracovištích zaměstnavatelů (71 %). 45 % škol také spolupracuje se ZŠ na pracovních výchovách a ukázkách oboru, realizují stáže pro pedagogy na pracovištích či v moderních provozech, zde došlo k výraznému posunu o 20 p. b. vůči 1. vlně šetření. Posun je patrný také u realizace kariérového poradenství ve spolupráci se zaměstnavateli (nárůst o 16 p. b. oproti 1. vlně šetření).²⁶ Jako potěšující lze označit fakt, že se o 18 p. b. vůči 1. vlně šetření snížila potřeba na zajištění finančních prostředků pro praxe žáků, dále potřeba financí na organizaci, pomůcky, pojištění a dojíždění k zaměstnavatelům na odborný výcvik (pokles o 14 p. b. vůči 1. vlně šetření).²⁷

¹⁹ str. 45 dtto

²⁰ str. 46–47 dtto

²¹ str. 57–59 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

²² str. 57–59 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

²³ str. 59 dtto

²⁴ str. 60 dtto

²⁵ str. 68–69 dtto

²⁶ str. 69–70 dtto

²⁷ str. 73 dtto

Vysoký podíl škol naráží na nedostupnost firem vhodných pro daný obor a zaměření (40 %, nárůst o 11 p. b. oproti 1. vlně šetření), na firmy, které se nemohou přizpůsobit vzdělávacím potřebám žáků (35 %) nebo nemohou ve svých podmínkách spolupráci zorganizovat (30 %).²⁸

Z hlediska opatření pro zlepšení situace v této oblasti jsou i nadále v hledáčku škol přednášky a jiné formy účasti odborníka z praxe ve výuce (62 %), stáže pro pedagogy (59 %), odborný výcvik nebo praxe žáků na pracovištích zaměstnavatelů (55 %) a stáže žáků v zahraničních firmách (53 %).²⁹

1.6 PODPORA INKLUZIVNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Výsledky šetření poukazují na to, že finanční podpora inkluzivního vzdělávání v rámci IKAP I, II a šablon se projevila v poklesu nedostatku finančních prostředků pro zajištění inkluzivního vzdělávání (47 %, pokles o 32 p. b. oproti 1. vlně šetření, v této oblasti dosáhl JČK zároveň nejnižšího podílu škol v celorepublikovém srovnání). Dále je možné v této souvislosti vnímat pokles nedostatečného technického a materiálního zabezpečení pro inkluzivní vzdělávání (- 21 p. b. oproti 1. vlně šetření), pokles nedostačujících možností pro zajištění asistentů pedagoga (- 20 p. b. oproti 1. vlně šetření) a pokles nedostatečného vzdělávání vyučujících v oblasti inkluzivního vzdělávání (- 18 p. b. oproti 1. vlně šetření).³⁰

V této souvislosti je i patrný pokles potřeby opatření jako vytvoření finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (pokles o 29 p. b. oproti 1. vlně šetření) a vytvoření odpovídajících legislativních podmínek (pokles o 17 p. b. oproti 1. vlně šetření).³¹

Aktivity projektů IKAP se zároveň odrazily na nízkém počtu škol, které se potýkají s nezájmem a neochotou o inkluzivní vzdělávání ze strany vyučujících (15 %, nejméně v ČR).

Jako podnět pro KAP III lze vnímat fakt, že v rámci ČR by školy v JČK nejvíce/v nejvyšší míře ocenily opatření vedoucí ke zlepšení komunikace s rodiči žáků (42 %³², nejvyšší podíl u SOU 52 %). I přes podporu této oblasti v uplynulých letech školy jeví nadále zájem o vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti metod a forem práce, organizace vzdělávání (47 %), vytvoření finančních podmínek pro inkluzivní vzdělávání (44 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků – různé formy hodnocení žáků, využívání formativního hodnocení (43 %).³³

1.7 ROZVOJ CIZÍCH JAZYKŮ

V této oblasti se školy zaměřují především na žáky ohrožené školním neúspěchem (86 %, gymnázia 90 %), nadané žáky (64 %, gymnázia 90 %) a lokální mobility žáků (69 %). Největší nárůst byl zaznamenán ve využití digitálních technologií (+ 13 p. b. oproti 2. vlně šetření)³⁴, což zřejmě souvisí s distanční výukou v době uzavření škol v průběhu pandemie Covid-19.

Jako pozitivní je možné vnímat skutečnost, že o 34 p. b. méně škol oproti 2. vlně šetření vnímá nízkou motivovanost vyučujících k práci nad rámec výuky a o 27 p. b. méně škol vůči 2. vlně šetření naráží na nedostatek finančních zdrojů na vzdělávání vyučujících. Zajímavé je také zjištění, že se o 27 p. b. vůči 1. vlně šetření snížil podíl škol, které v rámci opatření pro zlepšení rozvoje cizích jazyků volili možnost orientace vyučujícího v oboru, pro který se žáci připravují.³⁵

Jako podnět pro KAP III lze vnímat potřebu škol v zajištění prostředků na zajištění mobility žáků (67 %) a na výuku vedenou rodilým mluvčím (63 %) u výuky odborných předmětů rodilým mluvčím byl zaznamenán nárůst o 20 p. b. oproti 1. vlně šetření (37 %). Dále je vysoká potřeba v digitální podpoře výuky cizích jazyků (67 %). U škol v jihočeském

²⁸ str. 72–73 dtto

²⁹ str. 73 dtto

³⁰ Str. 86 dtto

³¹ str. 87 dtto

³² str. 80 Analýza potřeb na školách III. vlna – mezikrajová komparační studie (NPI, 2021)

³³ str. 87 Analýzy potřeb na školách v Jihočeském kraji (NPI, 2021)

³⁴ str. 100 dtto

³⁵ str. 102–103 dtto

kraji se také zvýšil počet škol, které by uvítaly síťování a sdílení dobré praxe (+ 15 p. b. oproti 1. vlně šetření)³⁶, nárůst je patrný především u gymnázií (57 %³⁷).

1.8 DIGITÁLNÍ KOMPETENCE A ROZVOJ ICT INFRASTRUKTURY

Tato oblast získala s příchodem pandemie Covid-19 a distanční výuky na významu, v nejvyšší míře jihočeské školy vykonávají činnosti spadající do pokročilé a nejvyšší úrovně (nárůst o 19 p. b. vůči 2. vlně šetření), kdy je ICT běžnou součástí výuky. Zároveň je očekáván nejvyšší posun právě v činnostech nejvyšší úrovně (nárůst o 26 p. b.).³⁸

Školy se nejvíce věnují využití ICT i v jiných předmětech než informatických (89 %), motivují žáky i pedagogy k účelnému používání ICT (87 %, u gymnázií 100 %), podporuje pedagogy v sebevzdělávání v ICT (83 %) a pedagogové sdílí znalosti a zkušenosti (80 %, nárůst o 28 p. b. vůči 2. vlně šetření).³⁹

Zatímco většina opatření vůči 2. vlně šetření nezaznamenala výrazné změny v potřebnosti, zvýšil se zájem škol o podporu sdílení zkušeností a příkladů dobré praxe on-line u digitálních kompetencí (nárůst o 16 p. b. oproti 1. vlně šetření⁴⁰) a ICT asistenta učitele do výuky (nárůst o 10 p. b. vůči 1. vlně šetření). Nárůst těchto potřeb zřejmě souvisí s pandemií Covid-19 a distanční výukou v jejím průběhu. Zároveň se v těchto podmínkách objevil problém v tom, že žáci nemají vlastní zařízení vhodná pro využití ve výuce (+ 18 p. b. oproti 2. vlně šetření).⁴¹

1.9 ROZVOJ ČTENÁŘSKÉ GRAMOTNOSTI

Protože školy stále narážejí na nedostatečnou úroveň čtenářské gramotnosti žáků ze ZŠ (74 %) a nedostatečnou motivaci žáků k rozvoji čtenářské gramotnosti (71 %), potřebovaly by nejčastěji podporu čtenářské gramotnosti napříč předměty (65 %), dostatečné prostředky na nákup beletrie, odborných textů pro školní knihovnu (56 %), systematickou práci žáků s odbornými texty (56 %) a využívání ICT a interaktivních médií na podporu čtenářské gramotnosti (55 %).

Zřejmě díky podpoře čtenářské gramotnosti v rámci IKAP I, šablon a dalších projektů školy méně narážely na nedostatek finančních prostředků na realizaci mimotřídních aktivit podporujících čtenářskou gramotnost (- 19 p. b. vůči 2. vlně šetření), nedostatek finančních prostředků na materiální zajištění rozvoje čtenářské gramotnosti (- 15 p. b. oproti 2. vlně šetření). Zároveň se zvýšil podíl škol, ve kterých se učitelé vzdělávají v rozvoji čtenářské gramotnosti ve výuce (nárůst o 14 p. b. vůči 2. vlně šetření) a u škol, které realizují mimoškolní aktivity na podporu čtenářské gramotnosti (nárůst o 12 p. b. vůči 2. vlně šetření).⁴²

1.10 ROZVOJ MATEMATICKÉ GRAMOTNOSTI

Matematická gramotnost je školami v JČK rozvíjena především činnostmi spadajícími do základní úrovně (41 %) a mírně pokročilé úrovně (37 %), do budoucna je však očekáván nejvyšší posun v činnostech pokročilé (30 p. b.) a nejvyšší úrovně (25 p. b.).⁴³

Školy se v rámci matematické gramotnosti nejvíce věnují konzultacím pro žáky (87 %), předkládají žákům úlohy, které vychází z reálného života (82 %) a vyučující s žáky rozebírají jejich řešení (81 %). U škol se projevuje narůstající tendence k formativnímu hodnocení ve výuce (nárůst 17 p. b. oproti 2. vlně šetření), využití ICT při rozvoji matematické gramotnosti (nárůst 13 p. b. oproti 2. vlně šetření)⁴⁴, což je možná opět dané podmínkami v průběhu pandemie – distanční výuky, samostatná práce žáků, případně vyšší zapojení rodičů – využívání ICT pro komunikaci, výuku,

³⁶ str. 103 dtto

³⁷ str. 106 dtto

³⁸ str. 111–112 dtto

³⁹ str. 113 – 115 dtto

⁴⁰ str. 116 dtto

⁴¹ str. 116 dtto

⁴² str. 126, 128–129 dtto

⁴³ str. 137 dtto

⁴⁴ str. 139 dtto

vypracování zadaných úkolů, i z tohoto hlediska je vhodnější volit slovní hodnocení reflektující pokrok nebo naopak mezery ve znalostech žáků, aby žáky znovu motivovaly k výuce.

Zřejmě i z důvodu nedostatečné motivace žáků k rozvoji matematické gramotnosti (66 % škol) školy ve vyšší míře přistupují k zadávání komplexních úloh (nárůst o 13 p. b. oproti 2. vlně šetření), které vycházejí ze studovaného oboru či reálných životních situací.⁴⁵

Výsledky šetření ukazují, že překážkou ve snaze škol rozvíjet matematickou gramotnosti je i sám fakt, že maturitní zkoušky nesměřují k rozvoji matematické gramotnosti (45 % škol) a chybí strategie rozvoje matematické gramotnosti na celonárodní úrovni (37 % škol).⁴⁶

Do budoucna by školy uvítaly podporu rozvoje matematické gramotnosti napříč všemi předměty (81 %), výukové materiály na podporu propojení matematiky s každodenním životem a budoucí profesí (69 %), další vzdělávání pedagogických pracovníků – využití digitálních technologií při rozvoji matematické gramotnosti (61 %) a finanční podporu pro možné půlení hodin matematiky (60 %).⁴⁷

1.11 FORMÁLNÍ A NEFORMÁLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ SPOLUPRÁCE SE ŠPZ⁴⁸

Z 272 MŠ, které se do šetření TAČR zapojily, pouze u 29 % z nich je součástí školní družina či školní klub. U ZŠ je poměr opačný, zde 97 % z 235 zapojených ZŠ deklaruje, že zřizují ŠD či ŠK. Hlavní roli ŠD či ŠK spatřují MŠ i ZŠ shodně v tom, že se jedná o bezpečné prostředí, ve kterém žáci mohou trávit volný čas (90 % MŠ, 100 % ZŠ), nabízejí žákům možnost věnovat se svým oblíbeným aktivitám a zálibám (90 % MŠ, 96 % ZŠ). Zároveň se MŠ i ZŠ shodují, že je v ŠD/ŠK volen méně náročný program, neboť jsou žáci po školní výuce unaveni (64 % MŠ, 77 % ZŠ).

Specifická situace nastává u SŠ, kdy pouze 5 % z 78 škol zapojených v šetření zřizuje školní družinu či školní klub. Všechny tyto SŠ, tedy ze 100 %, vnímají tato zařízení jako bezpečné místo, kde žáci mohou trávit volný čas, věnovat se svým oblíbeným aktivitám a zálibám. Zároveň všechny tyto SŠ soustředí pozornost zejména na potřebné žáky, kterým pomáhají s plněním školních úkolů a obecně s lepším pochopením aktuálně probírané látky ve škole.

Zároveň se z dat dozvídáme, že na 43 % MŠ, 50 % ZŠ a 42 % SŠ systematicky na úrovni školy pedagogové během výuky zohledňují specifické znalosti a kompetence, které žáci získali v rámci neformálního vzdělávání. Na 36 % MŠ, 46 % ZŠ a 51 % SŠ se jedná o aktivitu několika zaměstnanců a na 20 % MŠ, 4 % ZŠ a 6 % SŠ tyto kompetence při výuce zohledňovány nejsou.

Z pohledu spolupráce s dalšími subjekty by měly jihočeské MŠ, ZŠ (ve shodném podílu 80 %) i SŠ (68 %) největší zájem o propojení s paměťovými institucemi (muzea, knihovny atp.), méně byly voleny ZUŠ (68 % MŠ, 61 % ZŠ, 22 % SŠ) a SVČ (44 % MŠ, 52 % ZŠ, 33 % SŠ).

Spolupráce se školskými poradenskými zařízeními (SPC, PPP) je z pohledu ZŠ na dobré úrovni. 37 % ZŠ ji hodnotí jako velmi dobrou, 26 % jako dobrou a 6 % jako dostačující. Obdobně je tomu i z pohledu MŠ (42 % velmi dobrá, 28 % dobrá, 10 % dostačující), v trochu nižší míře to vnímají i SŠ (31 % velmi dobrá, 27 % dobrá, 3 % dostačující). Stávající podobu spolupráce s těmito zařízeními jako vyhovující nejvíce vnímají SŠ, a to ve 45 % případů, u MŠ i ZŠ je to shodně ve 28 % případů. Do budoucna by z pohledu škol ke zlepšení této spolupráce přispělo posílení personálních kapacit na straně ŠPZ (44 % MŠ, 49 % ZŠ, 32 % SŠ) užší spolupráce s pracovníky ŠPZ (např. častější terénní práce pracovníků ŠPZ) (51 % MŠ, 49 % ZŠ, 31 % SŠ) a navýšení finanční podpory (MŠ 30 %, ZŠ 41 %). U SŠ se na třetí příčce umístilo posílení personálních kapacit vlastního školního poradenského pracoviště, a to u 28 % SŠ.

⁴⁵ str. 141–142 dtto

⁴⁶ str. 141 dtto

⁴⁷ str. 142 dtto

⁴⁸ Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství, Technologická agentura ČR pro MŠMT, realizace 7/2022–3/2023, Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajisnych-akcnich-planu/#dalsi-aktivita> (náhled dne 02. 05. 2023)

1.12 ROZVOJ KAŽDÉHO ŽÁKA⁴⁹

V komplexním rozvoji dítěte/žáka/studenta jsou MŠ nejméně úspěšnější v rozvoji kreativity (MŠ 81 %, ZŠ 64 %, SŠ 46 %), ZŠ v rozvoji potenciálu každého žáka, tzn. individuální přístup ke vzdělávání, rozvoji a výchově dítěte (MŠ 78 %, ZŠ 74 %, SŠ 60 %). SŠ se zase vidí jako nejméně úspěšnější v oblasti sociální výchovy, tedy rozvoji mezilidských vztahů, podpoře vzájemné komunikace a respektování vzájemných odlišností (MŠ 74 %, ZŠ 68 %, SŠ 81 %).

Naopak jako oblast, kterou se nedaří rozvíjet, vnímají MŠ (29 %) i ZŠ (43 %) nejčastěji růstové myšlení, výchova lídrů (osvojení principů), toto téma rezonuje i u SŠ (31 %), které ale největší problém spatřují v rozvoji podnikavosti (SŠ 35 %, MŠ 27 %, ZŠ 42 %). U MŠ se navíc často vyskytuje téma rozvoje digitálních kompetencí (27 % MŠ), u ZŠ výchovy k dobrovolnictví (30 % ZŠ) u SŠ kritické myšlení a vnímání souvislostí (33 %).

V komplexním rozvoji žáků cítí školy největší limity ve vlivu rodiny a dalších osob v blízkém okolí (MŠ 56 %, ZŠ 70 %, SŠ 63 %), v nedostatečné kapacitě školních psychologů, speciálních pedagogů, sociálních pedagogů a dalších pozic (MŠ 53 %, ZŠ 57 %, SŠ 58 %). U SŠ navíc hraje roli nízká motivace samotných žáků (59 %), u ZŠ pro změnu vliv sociálních sítí a médií (54 %).

V posledních 12 měsících předcházejících dotazníkovému šetření poskytovalo pravidelně školní obědy 14 % MŠ, 37 % ZŠ a 5 % SŠ. Z ostatních podpor žákům se významně vyskytovalo pouze pravidelné doučování, a to u 60 % ZŠ a 49 % SŠ.

Podíly škol, které poskytují znevýhodněným žákům podporu, zobrazuje tabulka č. 1 v přílohách.

1.13 ROZVOJ PEDAGOGICKÝCH PRACOVNÍKŮ⁵⁰

Z šetření TAČR vyplývá, že více než polovina škol (MŠ 59 %, ZŠ 57 %, SŠ 58 %) vytváří pro všechny pedagogické pracovníky vzdělávací plány nebo plány osobního rozvoje, jen pro některé pracovníky je to na 17 % MŠ, 17 % ZŠ a 18 % SŠ. Tyto plány školy nejčastěji aktualizují každý rok (MŠ 63 %, ZŠ 66 %, SŠ 73 %) či jednou za 2-3 roky (MŠ 32 %, ZŠ 24 %, SŠ 22 %). Žádné plány vzdělávání či osobního rozvoje nevytváří 24 % MŠ, 26 % ZŠ a 24 % SŠ. Zároveň se ukazuje, že nejčastější překážkou pro vzdělávání pedagogů jsou omezené možnosti, jak zajistit suplování (MŠ 72 %, ZŠ 67 %, SŠ 63 %), nedostatek finančních zdrojů pro zajištění účasti na kvalitních vzdělávacích akcích např. v zahraničí (MŠ 53 %, ZŠ 57 %, SŠ 44 %) a nedostatečná časová kapacita pedagogů (MŠ 45 %, ZŠ 54 %, SŠ 53 %).

Podpoře začínajících učitelů se systematicky na úrovni školy v Jihočeském kraji věnuje 45 % MŠ, 62 % ZŠ a 64 % SŠ. V některých školách je podpora poskytována pouze na základě aktivity několika zaměstnanců (MŠ 33 %, ZŠ 26 %, SŠ 28 %), nebo pouze formálně (MŠ 12 %, ZŠ 9 %, SŠ 6 %). Žádné podpory se začínající učitelé nedočkají na 11 % MŠ, 3 % ZŠ a 1 % SŠ.

Kvalitní kariérní systém/řád by uvítalo či spíše uvítalo 80 % MŠ, 80 % ZŠ a 77 % SŠ. Ostatní školy se k tomuto tématu staví spíše negativně (18 % MŠ, 15 % ZŠ, 18 % SŠ). Škol, které by kariérní systém zcela odmítalo je nepatrné množství (3 % MŠ, 4 % ZŠ, 5 % SŠ).

Z hlediska předávání know-how od MŠMT by jihočeské školy preferovaly online školení, webináře (MŠ 72 %, ZŠ 74 %, SŠ 65 %), tematické semináře (MŠ 65 %, ZŠ 67 %, SŠ 54 %) a edukační videa (MŠ 50 %, ZŠ 61 %, SŠ 47 %).

⁴⁹ Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství, Technologická agentura ČR pro MŠMT, realizace 7/2022–3/2023, Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajjskych-akcnich-planu/#dalsi-aktivita> (náhled dne 02. 05. 2023)

⁵⁰ Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství, Technologická agentura ČR pro MŠMT, realizace 7/2022–3/2023, Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajjskych-akcnich-planu/#dalsi-aktivita> (náhled dne 02. 05. 2023)

2 SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

apod.	a podobně
atp.	a tak podobně
ČR	Česká republika
ICT	Information and Communication Technology (informační a komunikační technologie)
IT	informační technologie
IKAP	projekt Implementace Krajského akčního plánu
JČK	Jihočeský kraj
KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání
MŠ	mateřská škola
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
např.	například
NPI	Národní pedagogický institut
NSK	národní soustava kvalifikací
p. b.	procentní bod
PPP	pedagogicko-psychologická poradna
SOŠ	střední odborná škola
SOU	střední odborné učiliště
SPC	speciálně pedagogické centrum
SVČ	středisko volného času
SŠ	střední škola
ŠD	školní družina
ŠK	školní klub
ŠPZ	školské poradenské zařízení
TAČR	Technologická agentura České republiky
VŠ	vysoká škola
ZOO	Zoologická zahrada
ZŠ	základní škola
ZUŠ	základní umělecká škola

3 PŘÍLOHY

Tabulka 1: Počet škol, které poskytují znevýhodněným dětem/žákům/studentům některý typ podpory

Typ podpory znevýhodněným žákům	MŠ			ZŠ			SŠ		
	Pravidelně	Výjimečně	Ne	Pravidelně	Výjimečně	Ne	Pravidelně	Výjimečně	Ne
Školní obědy	14 %	9 %	76 %	37 %	17 %	45 %	5 %	18 %	77 %
Stravování mimo obědy (svačiny, ovoce a zelenina, pitný režim mimo kohoutkovou vodu atp.)	11 %	8 %	80 %	20 %	13 %	67 %	5 %	8 %	87 %
Školní pomůcky (psací potřeby, sešity, učebnice atp.)	19 %	13 %	67 %	26 %	32 %	42 %	12 %	24 %	64 %
Vstupné (např. do divadla, planetária, knihovny, ZOO atp.)	10 %	19 %	71 %	10 %	34 %	56 %	13 %	18 %	69 %
Náklady spojené s účastí na akcích pořádaných pro danou třídu (školní výlet, škola v přírodě atp.)	9 %	15 %	75 %	10 %	28 %	62 %	12 %	23 %	65 %
Náklady spojené s účastí na volitelných celoškolních akcích (např. zahraniční exkurze, lyžařské zájezdy atp.)	3 %	4 %	92 %	7 %	15 %	78 %	13 %	27 %	60 %
Náklady spojené s účastí na zájmovém vzdělávání (školní družiny, školní kluby, kroužky ve škole)	8 %	6 %	86 %	20 %	20 %	60 %	6 %	5 %	88 %
Poplatky za kroužky konané mimo školu	1 %	3 %	96 %	3 %	4 %	93 %	4 %	5 %	91 %
Další materiální potřeby dítěte/žáka/studenta (např. vybavení na školní akce, školní taška, vybavení na tělesnou výchovu atp.)	4 %	6 %	90 %	8 %	17 %	75 %	3 %	9 %	88 %
Technické vybavení (notebook, tablet, internetové připojení atp.)	8 %	8 %	84 %	18 %	25 %	57 %	18 %	35 %	47 %
Doučování	16 %	3 %	81 %	60 %	5 %	35 %	49 %	24 %	27 %

Zdroj: Data byla získána ve výzkumném projektu realizovaném pro MŠMT přes Technologickou agenturu ČR externím dodavatelem. Název projektu: Vytvoření souborů nástrojů určených ke zjišťování potřeb regionálního školství, Technologická agentura ČR, realizace 7/2022–3/2023, Dostupné z: <https://www.edu.cz/kraje-od-msmt-dostaly-datove-sety-pro-pripravu-krajskych-akcnich-planu/#dalsi-aktivity> (náhled dne 02. 05. 2023)